

P9_TA(2024)0035

Działalność Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 stycznia 2024 r. w sprawie sprawozdania rocznego z działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w 2022 r. (2023/2120(INI))

(C/2024/5724)

Parlament Europejski,

- uwzględniając sprawozdanie roczne z działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w 2022 r.,
  - uwzględniając art. 10 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej,
  - uwzględniając art. 15, art. 24 akapit trzeci, art. 228 i art. 298 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
  - uwzględniając art. 11, 41, 42 i 43 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (Karta),
  - uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych,
  - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego (UE, Euratom) 2021/1163 z dnia 24 czerwca 2021 r. określające przepisy i ogólne warunki regulujące wykonywanie funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich (Statut Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich) i uchylające decyzję 94/262/EWWiS, WE, Euratom ⁽¹⁾,
  - uwzględniając Europejski kodeks dobrej praktyki administracyjnej przyjęty przez Parlament 6 września 2001 r.,
  - uwzględniając umowę ramową w sprawie współpracy, zawartą pomiędzy Parlamentem a Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich 15 marca 2006 r., która weszła w życie 1 kwietnia 2006 r.,
  - uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich,
  - uwzględniając art. 54 i art. 142 ust. 2 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Petycji (A9-0414/2023),
- A. mając na uwadze, że sprawozdanie roczne z działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w 2022 r. oficjalnie przedłożono przewodniczącej Parlamentu Europejskiego 28 kwietnia 2023 r., zaś 27 czerwca 2023 r. sprawująca Urząd Rzecznika Emily O'Reilly przedstawiła w Brukseli swoje sprawozdanie Komisji Petycji;
- B. mając na uwadze, że na mocy art. 20, 24 i 228 TFUE Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich uprawniony jest do przyjmowania skarg dotyczących przypadków niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii, z wyłączeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wykonującego swoje funkcje sądowe;
- C. mając na uwadze, że art. 15 TFUE stanowi, że „w celu wspierania dobrych rządów i zapewnienia uczestnictwa społeczeństwa obywatelskiego instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii działają z jak największym poszanowaniem zasady otwartości” oraz że „każdy obywatel Unii i każda osoba fizyczna lub prawna mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę statutową w państwie członkowskim ma prawo dostępu do dokumentów instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii”; mając na uwadze, że troska o to, aby obywatele UE otrzymywali usługi wysokiej jakości i aby organy administracyjne UE reagowały na ich potrzeby i obawy ma zasadnicze znaczenie dla ochrony praw obywatelskich i podstawowych wolności;
- D. mając na uwadze, że zgodnie z art. 41 Karty dotyczącym prawa do dobrej administracji „każdy ma prawo do bezstronnego i sprawiedliwego rozpatrzenia swojej sprawy w rozsądnym terminie przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii”;

⁽¹⁾ Dz.U. L 253 z 16.7.2021, s. 1.

- E. mając na uwadze, że art. 43 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej stanowi, iż „każdy obywatel Unii i każda osoba fizyczna lub prawna mająca miejsce zamieszkania lub statutową siedzibę w państwie członkowskim ma prawo zwracać się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w przypadkach niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii, z wyłączeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wykonującego swoje funkcje sądowe”;
- F. mając na uwadze, że art. 298 ust. 1 TFUE stanowi, że „wykonując swoje zadania, instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii korzystają ze wsparcia otwartej, efektywnej i niezależnej administracji europejskiej”;
- G. mając na uwadze, że w 2022 r. Rzecznik Praw Obywatelskich wszczął **348** dochodzeń, w tym 344 na podstawie skarg, a 4 z własnej inicjatywy, oraz zamknął 330 dochodzeń (325 na podstawie skarg, a 5 z własnej inicjatywy);
- H. mając na uwadze, że w 2022 r. zdecydowana większość dochodzeń dotyczyła Komisji (197 dochodzeń, czyli 57,1 %), a następnie Europejskiego Urzędu Doboru Kadr (22 dochodzenia, czyli 6,3 %), Parlamentu Europejskiego (19 dochodzeń, czyli 5,5 %) i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (16 dochodzeń, czyli 4,6 %); mając na uwadze, że pozostałe dochodzenia dotyczyły następujących instytucji: Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) (14 dochodzeń, czyli 4,3 %), Agencji Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego (7 dochodzeń, czyli 2 %), innych instytucji lub organów Unii (46 dochodzeń, czyli 13,5 %), a także innych agencji UE (23 dochodzenia, czyli 6,7 %);
- I. mając na uwadze, że w 2022 r. największy odsetek dochodzeń prowadzonych przez Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczył Komisji, której działalność administracyjna cieszy się dużym zainteresowaniem opinii publicznej, biorąc pod uwagę, że jest ona organem wykonawczym UE;
- J. mając na uwadze, że w dochodzeniach zakończonych przez Rzecznika Praw Obywatelskich w 2022 r. w 37 % przypadków nie stwierdzono niewłaściwego administrowania, w 46,1 % przypadków instytucja znalazła rozwiązanie, w 12,7 % przypadków dalsze dochodzenia nie były uzasadnione, a w 4,5 % przypadków stwierdzono niewłaściwe administrowanie;
- K. mając na uwadze, że trzy główne kwestie będące przedmiotem dochodzeń zakończonych przez Rzecznika Praw Obywatelskich w 2022 r. dotyczyły przejrzystości i rozliczalności (np. dostępu do informacji i dokumentów) (32 %), kultury sprawowania służby publicznej (20 %) oraz poszanowania praw podstawowych (15 %); mając na uwadze, że inne zastrzeżenia obejmowały właściwe korzystanie z uznania administracyjnego (w tym w postępowaniach w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego), rekrutację, dobre zarządzanie kwestiami kadrowymi, poszanowanie praw procesowych, właściwe zarządzanie postępowaniami w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, należyte zarządzanie finansami, kwestie etyczne oraz udział społeczeństwa w procesie decyzyjnym UE;
- L. mając na uwadze, że w 2022 r. Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Rady o udzielanie szybszego dostępu do dokumentów ustawodawczych, tak aby obywatele mogli skutecznie uczestniczyć w dyskusjach na temat projektów aktów prawnych UE ^(?);
- M. mając na uwadze, że Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdził niewłaściwe administrowanie ^(?) ⁽⁴⁾ w odniesieniu do podejścia Komisji do wniosku o dostęp do wiadomości tekstowych wymienianych przez przewodniczącą Komisji z dyrektorem generalnym firmy farmaceutycznej (Pfizer);
- N. mając na uwadze, że w 2022 r. Rzecznik Praw Obywatelskich wszczął dochodzenie w sprawie sposobu, w jaki Europejski Bank Centralny (EBC) radzi sobie z efektem „drzwi obrotowych” ^(?);
- O. mając na uwadze, że Rzecznik Praw Obywatelskich wszczął strategiczne dochodzenie dotyczące systemowych i znacznych opóźnień w sposobie, w jaki Komisja rozpatruje wnioski o udzielenie publicznego dostępu do dokumentów; mając na uwadze, że Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdził niewłaściwe administrowanie w sposobie, w jaki Komisja rozpatruje takie wnioski, a zwłaszcza wnioski o przegląd wstępnych decyzji („wnioski potwierdzające”) ^(?);
- P. mając na uwadze, że w 2022 r. Rzecznik Praw Obywatelskich prowadził również szerzej zakrojone dochodzenia i inicjatywy strategiczne dotyczące kwestii systemowych w instytucjach Unii, obejmujące kwestie etyczne, efekt „drzwi obrotowych”, rozliczalność w procesie decyzyjnym, dostęp do dokumentów i prawa podstawowe;

^(?) Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, „Council should give faster public access to legislative documents” [Rada powinna zapewnić szybszy publiczny dostęp do dokumentów ustawodawczych], 29 czerwca 2022 r.

^(?) Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, „Decyzja w sprawie odmowy przez Komisję Europejską publicznego dostępu do wiadomości tekstowych wymienianych między przewodniczącą Komisji a dyrektorem generalnym koncernu farmaceutycznego na temat zakupu szczepionek przeciwko COVID-19” (sprawa 1316/2021/MIG), 12 lipca 2022 r.

⁽⁴⁾ Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, „Ombudsman criticises how Commission handled request for access to President’s text messages” [Rzecznik Praw Obywatelskich krytykuje sposób, w jaki Komisja rozpatrzyła wniosek o dostęp do wiadomości tekstowych przewodniczącej], 28 stycznia 2022 r.

^(?) Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, „Ombudsman opens inquiry into how ECB handles »revolving doors«” [Rzecznik Praw Obywatelskich wszczyna dochodzenie w sprawie sposobu, w jaki EBC radzi sobie z efektem drzwi obrotowych], 3 marca 2022 r.

^(?) Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, „Decision on the time the European Commission takes to deal with requests for public access to documents (strategic inquiry OI/2/2022/OAM)” [Decyzja w sprawie czasu, jakiego Komisji Europejskiej potrzeba do rozpatrzenia wniosków o publiczny dostęp do dokumentów (dochodzenie strategiczne OI/2/2022/OAM)], 18 września 2023 r.

- Q. mając na uwadze, że w 2022 r. Rzecznik Praw Obywatelskich wydał zalecenie dla Rady, aby udzieliła pełnego publicznego dostępu do żądanych dokumentów ustawodawczych w następstwie dochodzenia w sprawie odmowy udzielenia takiego dostępu przez Radę w kontekście negocjacji w sprawie projektu aktu o rynkach cyfrowych, w związku z czym Rzecznik stwierdził niewłaściwe administrowanie;
- R. mając na uwadze, że w 2022 r. biuro Rzecznika Praw Obywatelskich prowadziło dalsze działania służące podniesieniu świadomości społecznej na temat roli Rzecznika Praw Obywatelskich w utrzymywaniu wysokich standardów rozliczalności i przejrzystości w administracji UE;
- S. mając na uwadze, że Rzecznik Praw Obywatelskich postanowił rozpocząć konsultacje publiczne w sprawie przejrzystości i udziału w procesie decyzyjnym UE dotyczącym środowiska, w kontekście kryzysu klimatycznego oraz degradacji środowiska i ekosystemów, w celu oceny podejścia UE jako strony konwencji z Aarhus w odniesieniu do zapewnienia wysokiego poziomu publicznego dostępu do informacji o środowisku i udziału społeczeństwa w procesie decyzyjnym dotyczącym środowiska;
- T. mając na uwadze, że w 2022 r. Rzecznik Praw Obywatelskich wezwał Komisję do rozpatrywania wniosków o udzielenie dostępu do dokumentów dotyczących unijnych funduszy naprawczych w sposób bardziej spójny oraz do przedstawiania lepszego uzasadnienia w przypadku podjęcia decyzji o nieudostępnianiu informacji będących przedmiotem takich wniosków ⁽⁷⁾;
- U. mając na uwadze, że w 2022 r. Rzecznik Praw Obywatelskich wszczął dochodzenie w sprawie odmowy udzielenia przez Komisję publicznego dostępu do dokumentów związanych z jej wnioskiem dotyczącym rozporządzenia w sprawie europejskiej przestrzeni danych dotyczących zdrowia ⁽⁸⁾;
- V. mając na uwadze, że w 2022 r. Rzecznik Praw Obywatelskich wszczął dochodzenie w sprawie sposobu, w jaki Komisja rozpatrzyła wniosek o publiczny dostęp do deklaracji interesów członków Rady ds. Kontroli Regulacyjnej ⁽⁹⁾;
- W. mając na uwadze, że – jak podkreślił Rzecznik Praw Obywatelskich – unijne przepisy dotyczące zamówień publicznych nie są wystarczająco solidne ani jasne, aby zapobiegać konfliktom interesów; skrytykował on też Komisję za niedostatecznie krytyczną kontrolę przed udzieleniem zamówienia na przeprowadzenie badania dotyczącego włączenia celów z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego do unijnych przepisów dotyczących bankowości firmie BlackRock Investment Management, która zarządza inwestycjami w sektorach paliw kopalnych i bankowości, które to obszary podlegają nowym przepisom dotyczącym środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego;
1. zatwierdza sprawozdanie roczne za 2022 r. przedstawione przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich;
  2. gratuluje Emily O'Reilly wykonania dobrej pracy i ciągłych starań na rzecz ulepszenia praktyk administracyjnych oraz propagowania rozliczalności i pełnej przejrzystości instytucji, organów i jednostek organizacyjnych UE, jak również zapewnienia dostępności dokumentów unijnych dla obywateli UE;
  3. wyraża uznanie dla nieprzerwanej konstruktywnej współpracy Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich z Parlamentem Europejskim, w szczególności z Komisją Petycji, a także z innymi instytucjami Unii; potwierdza swoje zobowiązanie do wspierania Rzecznika Praw Obywatelskich w wykonywaniu jego obowiązków;
  4. gratuluje biuro Rzecznika Praw Obywatelskich znacznej poprawy wskaźnika efektywności w zakresie czasu trwania dochodzeń dotyczących zamkniętych spraw, który skrócił się ze średnio 13 miesięcy w 2013 r. do średnio mniej niż 6 miesięcy w 2022 r.; podkreśla, że osiągnięte wyniki dotyczą kilku obszarów administracji UE przy ograniczonych zasobach;
  5. wzywa Radę, aby w pełni przestrzegała standardów przejrzystości w demokracji parlamentarnej i uczestniczącej, zgodnie z wymogami Traktatów, o co zwrócił się Rzecznik Praw Obywatelskich; przypomina, że, jak stwierdził Trybunał Sprawiedliwości UE, zasady jawności i przejrzystości mają zasadnicze znaczenie dla procesu ustawodawczego w UE oraz że brak przejrzystości i informacji osłabia przekonanie obywateli o legitymacji unijnego procesu ustawodawczego jako całości;

⁽⁷⁾ Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, „Ombudsman calls for improved transparency around EU recovery funds” [Rzecznik Praw Obywatelskich wzywa do poprawy przejrzystości wokół unijnych funduszy odbudowy], 1 grudnia 2022 r.

⁽⁸⁾ Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, „Odmowa udzielenia przez Komisję Europejską publicznego dostępu do dokumentów związanych z jej wnioskiem dotyczącym rozporządzenia w sprawie europejskiej przestrzeni danych dotyczących zdrowia (COM(2022) 197 final)”, dochodzenie wszczęte 28 listopada 2022 r.

⁽⁹⁾ Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, „Sposób, w jaki Komisja Europejska rozpatrzyła wniosek o publiczny dostęp do deklaracji interesów członków Rady ds. Kontroli Regulacyjnej”, decyzja wydana 20 grudnia 2022 r.;

6. wzywa Radę do zapewnienia obywatelom terminowego dostępu do jej dokumentów ustawodawczych podczas trwających procedur ustawodawczych, aby zagwarantować pełne poszanowanie zapisanego w Traktatach prawa obywateli do uczestnictwa w demokratycznym życiu Unii, co z kolei przyczyniłoby się do zwiększenia zaufania obywateli do całego procesu decyzyjnego UE;

7. z zadowoleniem przyjmuje wszczęcie dochodzeń z własnej inicjatywy, aby ocenić, w jaki sposób Komisja zapewnia przejrzystość swoich kontaktów z przedstawicielami sektora tytoniowego; podkreśla, że brak aktywnego publikowania przez Komisję jako całość szczegółowych informacji na temat jej spotkań z przedstawicielami lobby tytoniowego stanowiło przypadek niewłaściwego administrowania, jak wskazał Rzecznik Praw Obywatelskich w swoich wstępnych ustaleniach; przypomina, że UE podpisała i formalnie potwierdziła Ramową konwencję Światowej Organizacji Zdrowia o ograniczeniu użycia tytoniu i jest zobowiązana do przestrzegania jej postanowień, w których przewidziano, że współpraca z przemysłem tytoniowym powinna mieć miejsce tylko wtedy, gdy jest to absolutnie konieczne z regulacyjnego punktu widzenia, a także do zapewnienia przejrzystości tej współpracy, aby zapobiec wywieraniu przez przemysł tytoniowy negatywnego wpływu na politykę dotyczącą zdrowia publicznego;

8. uważa, że niezwykle ważne jest, aby Rzecznik Praw Obywatelskich rozpoczął dochodzenie w celu oceny poziomu niezależności powołanej przez Komisję branżowej grupy doradczej ds. platformy energetycznej UE;

9. aprobuje wyniki przeprowadzonego przez Rzecznika Praw Obywatelskich badania dotyczącego tego, w jaki sposób Komisja zapewnia, aby eksperci zewnętrzni zaangażowani w ocenę wniosków dotyczących projektów w ramach Europejskiego Funduszu Obronnego nie mieli konfliktu interesów; podkreśla nadrzędne znaczenie przeprowadzenia dogłębnej oceny konfliktu interesów przed wyznaczeniem ekspertów i zagwarantowania, że obowiązki w zakresie przejrzystości i etyki są skutecznie wdrażane;

10. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji przedstawiony w odpowiedzi na ustalenia Rzecznika Praw Obywatelskich w następstwie dochodzenia w sprawie BlackRock, dotyczący zmiany rozporządzenia finansowego mającej na celu umożliwienie odrzucenia oferentów w przypadku wystąpienia konfliktu interesów; wzywa Komisję, aby w pełni zastosowała się do sugestii Rzecznika Praw Obywatelskich i przyjęła zaostrzone i jaśniejsze przepisy mające na celu zapobieganie wszelkim konfliktom interesu we wszystkich procedurach związanych z zamówieniami publicznymi, w tym w odniesieniu do wewnętrznych wytycznych Komisji;

11. podkreśla fakt, że w następstwie dochodzenia Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie efektu „drzwi obrotowych” Komisja usprawnia swoje postępowanie w tej sprawie i zwraca się do byłych pracowników o informacje na temat tego, w jaki sposób przestrzegają oni odpowiednich ograniczeń; zwraca uwagę, że Komisja szybciej opublikowała roczny przegląd swoich pracowników wyższego szczebla ubiegających się o zezwolenie na przejście do nowej pracy, a także swoją ocenę tych wniosków; podkreśla, że Komisja nie powinna udzielać żadnych zezwoleń, jeżeli dany stosunek pracy nie może podlegać ograniczeniom, które odpowiednio zmniejszają ryzyko konfliktu interesów lub gdy ograniczenia te nie mogą być skutecznie monitorowane i egzekwowane, co obejmuje obowiązek nowego pracodawcy do podania takich ograniczeń do wiadomości publicznej; uważa, że Komisja powinna publikować w odpowiednim czasie informacje na temat wszystkich ocenianych przez nią działań byłych pracowników wyższego szczebla po zakończeniu służby, co przyczyni się do poprawy publicznej kontroli tych decyzji, która ma kluczowe znaczenie w kontekście celów monitorowania; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że pracownikom przebywającym na urlopie bezpłatnym zakazuje się podejmowania zatrudnienia w obszarach, w których istnieje ryzyko konfliktu interesów; zachęca Rzecznika Praw Obywatelskich do monitorowania sposobu, w jaki Komisja zajmuje się tymi kwestiami;

12. z zadowoleniem przyjmuje dochodzenie z własnej inicjatywy wszczęte przez Rzecznika Praw Obywatelskich w celu oceny tego, jak EBC zarządza kwestią efektu „drzwi obrotowych”, a także popiera apel Rzecznika Praw Obywatelskich skierowany do EBC o stosowanie bardziej rygorystycznych zasad regulujących przechodzenie pracowników do sektora prywatnego; popiera zalecenie, zgodnie z którym pracownicy EBC powinni podlegać rygorystycznym wymogom dotyczącym okresu przejściowego, a okres, w którym byli pracownicy EBC mają zakaz lobbowania na rzecz swoich byłych kolegów, powinien zostać wydłużony;

13. podkreśla, że sprawa Katargate rzuciła nowe światło na lobbging i kształtowanie polityki w UE; przyjmuje do wiadomości krytyczną ocenę skandalu przeprowadzoną przez Rzecznika Praw Obywatelskich i cieszy się, że opracowano nowe środki, które mają poprawić standardy uczciwości w Parlamencie Europejskim w celu ochrony demokracji w UE; uważa, że działania te stanowią ważny pierwszy krok w kierunku wzmocnienia ram regulacyjnych UE, gdyż mają wspierać wyższe standardy etyczne i antykorupcyjne, a tym samym uczynić instytucje unijne przykładami uczciwości i rozliczalności;

14. z zadowoleniem przyjmuje nieustające starania Rzecznika Praw Obywatelskich mające na celu poprawę przejrzystości i etyki lobbingu, a w szczególności skierowany do Komisji wniosek o wzmocnienie kodeksu postępowania komisarzy, wprowadzenie publicznego rejestru spotkań komisarzy z lobbystami oraz proaktywne publikowanie informacji na temat kosztów podróży komisarzy;

15. podkreśla, że udział obywateli w procesie decyzyjnym UE jest ważny dla zapewnienia legitymacji tego procesu; docenia zaangażowanie Rzecznika Praw Obywatelskich we wspieranie rozliczalności w procesie decyzyjnym UE, zwłaszcza w obszarze decyzji dotyczących środowiska; z zadowoleniem przyjmuje i popiera wnioski Rzecznika Praw Obywatelskich skierowane do Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) o podjęcie szeregu działań na rzecz przejrzystości, aby umożliwić społeczeństwu łatwiejsze zapoznanie się z potencjalnym wpływem finansowanych przez niego projektów na środowisko, a także zamiar wzmocnienia przez Rzecznika Praw Obywatelskich kontroli nad działalnością EIB w kontekście jego dotychczasowych niewystarczających działań następczych, w szczególności w odniesieniu do terminowego publikowania informacji o projektach związanych ze środowiskiem i finansami EBI, co da społeczeństwu wystarczająco dużo czasu na wyrażenie obaw;

16. wyraża uznanie dla pracy Rzecznika Praw Obywatelskich w zakresie priorytetowego traktowania oceny przejrzystości procesu decyzyjnego UE w dziedzinie środowiska, w następstwie m.in. stwierdzenia przez niego niewłaściwego administrowania w związku z nieuwzględnieniem przez Komisję w należyty sposób wpływu umowy handlowej między UE a Mercosurem na środowisko przed zakończeniem negocjacji, poważnych niedociągnięć Komisji w rozpatrywaniu wniosków o udzielenie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska oraz braku jasnych przepisów zapewniających, aby eksperci, z którymi Komisja współpracuje w kontekście kształtowania polityki ochrony środowiska, nie podlegali konfliktowi interesów;

17. podkreśla, że Rzecznik Praw Obywatelskich wyraził ubolewanie, że proaktywną przejrzystość zapewniono zasadniczo dopiero po zatwierdzeniu krajowych planów odbudowy w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF), co uniemożliwiło opinii publicznej odpowiednie śledzenie negocjacji; wyraża zaniepokojenie z powodu znacznych opóźnień ze strony Komisji w rozpatrywaniu wniosków o udzielenie publicznego dostępu do dokumentów związanych z RRF, w niektórych przypadkach trwających rok lub dłużej; wzywa Komisję, aby zachęcała państwa członkowskie do korzystania z publicznego portalu w celu sporządzania wykazu wszystkich odbiorców finansowania w ramach RRF, aby nadal publikowała wstępne oceny wniosków o płatność złożonych przez państwa członkowskie oraz by przekazywała opinii publicznej szczegółowe informacje o prowadzonych przez nią pracach nadzorczych i audytowych w celu zapewnienia miarodajnej rozliczalności wszystkich wydanych środków; z zadowoleniem przyjmuje publikację przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, we współpracy z biurem Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, dokumentu programowego zatytułowanego „Dążenie do zasad dobrych praktyk w zakresie zarządzania przejrzystością w korzystaniu ze środków na odbudowę”, w którym zawarto wytyczne dla rządów dotyczące zapewnienia przejrzystości i odpowiedzialności w zakresie wykorzystania środków na odbudowę po pandemii COVID-19; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Rzecznika na rzecz poprawy standardów przejrzystości związanych z RRF;

18. zwraca uwagę, że Rzecznik Praw Obywatelskich w swojej inicjatywie strategicznej dotyczącej sposobu, w jaki Komisja zapewniła przejrzystość i zrównoważoną reprezentację interesów w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR), stwierdził, że brakuje kluczowych elementów krajowych planów strategicznych WPR, w tym konkretnych środków w podziale na pozycje budżetowe i cele pośrednie, które należy zrealizować, co utrudnia obywatelom i zainteresowanym stronom zrozumienie warunków, na jakich państwa członkowskie mogłyby korzystać z pomocy zapewnianej w ramach nowej WPR; popiera apel Rzecznika Praw Obywatelskich do Komisji o aktywne ujawnianie większej ilości informacji dotyczących zatwierdzania planów strategicznych państw członkowskich w ramach WPR; zwraca się do komisarza do spraw rolnictwa i jego gabinetu, a także do Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Komisji o zastosowanie się do zaleceń Rzecznika Praw Obywatelskich i dążenie do sprawiedliwej i zrównoważonej reprezentacji interesów zarówno rolników, jak i społeczeństwa obywatelskiego podczas spotkań i wymiany poglądów z przedstawicielami grup interesu, biorąc pod uwagę, że, jak wskazał Rzecznik Praw Obywatelskich w swoim piśmie z lutego 2022 r., komisarz do spraw rolnictwa i jego gabinet odbyli więcej spotkań z przedstawicielami sektora niż z organizacjami ekologicznymi i innymi organizacjami takimi jak instytucje badawcze; zwraca się do Komisji, aby przyjęła aktywną rolę w zapewnianiu zgodności z obowiązkami w zakresie przejrzystości nałożonymi na państwa członkowskie, w tym z obowiązkiem ujawniania informacji na temat większych jednostek, do których należą beneficjenci funduszy, oraz z obowiązkiem publikowania całkowitej kwoty płatności otrzymanych przez beneficjenta, w celu zagwarantowania, że obywatele mają dostęp do wszystkich niezbędnych informacji na temat beneficjentów finansowania w ramach WPR;

19. wyraża ubolewanie, że Komisja w swoim podejściu do tworzenia grup dialogu obywatelskiego w kwestiach wchodzących w zakres WPR nie zastosowała się do zaleceń Rzecznika Praw Obywatelskich i nie uwzględniła kilku aspektów, a w szczególności nie udało jej się w sposób przejrzysty i jasny zapewnić zrównoważonej reprezentacji interesów gospodarczych i pozagospodarczych w składzie tych grup;

20. podkreśla znaczenie, jakie dla wszystkich instytucji ma terminowe rozpatrywanie wniosków o dostęp do dokumentów, tak aby zachować istotność informacji; popiera sprawozdanie specjalne Rzecznika Praw Obywatelskich w ramach strategicznego dochodzenia dotyczącego czasu potrzebnego Komisji na rozpatrzenie wniosków o udzielenie publicznego dostępu do dokumentów⁽¹⁰⁾; jest zaniepokojony systemowymi i znacznymi opóźnieniami w rozpatrywaniu takich wniosków przez Komisję; podkreśla, że publiczny dostęp do dokumentów jest prawem podstawowym na mocy rozporządzenia (WE) nr 1049/2001⁽¹¹⁾; wzywa Komisję, aby usprawniła praktyki administracyjne w celu przestrzegania terminów określonych przez prawodawcę oraz by w jasny i proaktywny sposób wykazała, że przejrzystość jest regułą i priorytetem w rozpatrywaniu przez nią wniosków o publiczny dostęp do dokumentów; podkreśla, że instytucje UE muszą przeznaczać wystarczające zasoby kadrowe w celu poprawy skuteczności rozpatrywania wniosków o dostęp do dokumentów; przypomina, że Rzecznik Praw Obywatelskich zalecił gruntowną restrukturyzację podejścia Komisji do rozpatrywania wniosków o udzielenie dostępu do dokumentów;

21. odnotowuje dochodzenie Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie nieustalenia przez Komisję istnienia – a przez to braku oceny – potencjalnego ujawnienia wiadomości tekstowych wymienianych przez przewodniczącą Komisji z dyrektorem generalnym firmy farmaceutycznej w sprawie zakupu szczepionki przeciwko COVID-19; jest zaniepokojony faktem, że podejście Komisji stanowiło niewłaściwe administrowanie; podkreśla, że wiadomości tekstowe i komunikaty natychmiastowe związane z pracą są „dokumentami” na mocy rozporządzenia (WE) nr 1049/2001, i zaznacza, że poszanowanie tej zasady ma szczególne znaczenie; z zadowoleniem przyjmuje zalecenia Rzecznika Praw Obywatelskich dla administracji UE dotyczące rejestrowania wiadomości tekstowych i komunikatów natychmiastowych związanych z pracą; podkreśla, że ważne jest, aby instytucje UE w pełni przestrzegały tych zaleceń w celu dostosowania praktyk administracji UE do nowoczesnych metod komunikacji; odnotowuje odpowiedź Komisji, że wyda ona dalsze wytyczne dotyczące nowoczesnych narzędzi komunikacji takich jak wiadomości tekstowe;

22. wzywa Radę, aby wyciągnęła wnioski z dochodzenia Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie odmowy udzielenia pełnego publicznego dostępu do dokumentów związanych z negocjacjami w sprawie projektu aktu o rynkach cyfrowych, w związku z czym w 2022 r. Rzecznik stwierdził niewłaściwe administrowanie; wzywa Radę, aby stosowała najwyższe standardy przejrzystości w tych przypadkach, zwłaszcza gdy Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdził już problemy w poprzednich dochodzeniach strategicznych dotyczących przejrzystości procesu legislacyjnego i procesu decyzyjnego Rady w czasie kryzysu związanego z COVID-19; przypomina, że przejrzystość jest jedną z kluczowych zasad określonych w traktatach UE i że brak przejrzystości stwarza ryzyko spadku zaufania obywateli do instytucji europejskich i UE jako całości;

23. podkreśla znaczenie dochodzeń Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie przestrzegania praw człowieka przez administrację UE; popiera apel Rzecznika Praw Obywatelskich do Komisji o utworzenie nowego i osobnego portalu rozpatrywania skarg dotyczących domniemyanych naruszeń praw człowieka oraz o udostępnienie go na potrzeby składania skarg związanych z naruszeniami praw człowieka przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego i inne zainteresowane strony w krajach, z którymi UE zawarła umowy handlowe;

24. zwraca uwagę, że Rzecznik Praw Obywatelskich przeprowadził strategiczne dochodzenie w sprawie sposobu, w jaki Frontex wypełnia swoje obowiązki w zakresie praw podstawowych i przejrzystości w ramach rozszerzonego mandatu na mocy rozporządzenia 2019/1896⁽¹²⁾, oraz podkreśla, że należy stosować wysokie standardy przejrzystości, co umożliwi kontrolę publiczną, i zapewniać pełne poszanowanie praw podstawowych we wszystkich operacjach Fronteksu, co poprawi jego rozliczalność; wzywa agencję Frontex, aby zapewniła odpowiednie działania następcze w związku z zaleceniami wydanymi przez Rzecznika Praw Obywatelskich;

25. odnotowuje dochodzenie Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie systemu monitorowania przez Komisję poszanowania praw podstawowych przez władze chorwackie w kontekście operacji zarządzania granicami wspieranych z funduszy UE, w którego wnioskach Rzecznik skrytykował opóźnienie Komisji w ustanowieniu mechanizmu monitorowania zarządzania granicami przez władze chorwackie; wzywa Komisję, aby zawsze szybko reagowała na sugestie Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczące ulepszeń, w szczególności w przypadkach takich jak ten, gdy zidentyfikowano istotne niedociągnięcia;

⁽¹⁰⁾ Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, „Ombudsman opens inquiry into time taken by Commission to deal with access to documents requests” [Rzecznik wszczyna dochodzenie w sprawie czasu potrzebnego Komisji na rozpatrzenie wniosków o udzielenie dostępu do dokumentów], 6 kwietnia 2022 r.

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji (Dz.U. L 145 z 31.5.2001, s. 43).

⁽¹²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylenia rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624, (Dz.U. L 295 z 14.11.2019, s. 1).

26. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że na podstawie praktycznych zaleceń Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczących używania języków urzędowych w komunikacji ze społeczeństwem sieć agencji UE uzgodniła wytyczne dotyczące polityki wielojęzyczności;
27. zwraca uwagę, że w 2022 r. zaktualizowano Statut Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, przez dodanie do niego przepisów wykonawczych, w których szczegółowo opisano procedury pracy biura Rzecznika Praw Obywatelskich; uważa, że nowe przepisy przyczynią się do usprawnienia pracy Rzecznika;
28. z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Rzecznika Praw Obywatelskich w monitorowanie wdrażania Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych przez administrację UE; docenia pracę Rzecznika Praw Obywatelskich jako członka unijnych ram dotyczących Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych;
29. podkreśla wyniki dochodzenia Rzecznika Praw Obywatelskich z własnej inicjatywy dotyczącego sposobu monitorowania przez Komisję europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, które to wyniki zagwarantują, że fundusze te są wykorzystywane do wzmocnienia praw osób z niepełnosprawnościami do samodzielnego życia i włączenia społecznego; z zadowoleniem przyjmuje propozycję przyjęcia jaśniejszych wytycznych dotyczących potrzeby propagowania deinstytucjonalizacji w kontekście wykorzystania funduszy strukturalnych i inwestycyjnych EU;
30. zachęca Rzecznika Praw Obywatelskich, aby kontynuował wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk z krajowymi rzecznikami praw obywatelskich za pośrednictwem europejskiej sieci rzeczników praw obywatelskich; docenia fakt, że zorganizowana w 2022 r. doroczna konferencja europejskiej sieci rzeczników praw obywatelskich była skoncentrowana na najlepszych praktykach w zakresie pomocy uchodźcom i dotyczyła wpływu cyfryzacji usług publicznych na prawa obywateli; pochwała dodanie ukraińskiego i mołdawskiego biura rzecznika praw obywatelskich do europejskiej sieci rzeczników praw obywatelskich;
31. z zadowoleniem przyjmuje nieustanne starania Rzecznika Praw Obywatelskich na rzecz dalszej poprawy widoczności jego działalności, w tym za pośrednictwem narzędzi internetowych i wielojęzycznej strony internetowej zapewniającej pomoc we wszystkich 24 językach urzędowych UE;
32. z zadowoleniem przyjmuje i owocny długotrwały dialog między Rzecznikiem Praw Obywatelskich a Komisją Petycji Parlamentu Europejskiego; podkreśla, że intensywna współpraca między tymi organami pomaga zwiększyć demokratyczną rozliczalność instytucji Unii i zbliżyć je do obywateli;
33. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji i sprawozdania sporządzonego przez Komisję Petycji Radzie, Komisji, Europejskiemu Rzecznikowi Praw Obywatelskich, a także rządów i parlamentom państw członkowskich oraz rzecznikom praw obywatelskich lub odpowiadającym im organom w państwach członkowskich.